

Lampy LED niezgodne z wymaganiami – odpowiedzialność sprzedawcy.

Odpowiedzialność cywilno-prawna sprzedawcy/dystrybutora niebędącego wprowadzającym za sprzedaż konsumencką lamp LED niespełniających wymogów w Rozporządzeniu Komisji (WE) Nr 244/2009 z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla bezkierunkowych lamp do użytku domowego oraz Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) 874/2012 z dnia 12 lipca 2012 r. uzupełniające Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/WE w odniesieniu do etykietowania energetycznego lamp elektrycznych i opraw oświetleniowych.

Podmiotem wprowadzającym produkt oświetleniowy do obrotu na terenie EU/EFTA jest producent/upoważniony przedstawiciel producenta/importer. Produkt oświetleniowy, wyrób oświetleniowy jakim jest lampa LED zanim zostanie wprowadzona do obrotu na rynku musi spełnić określone prawem wymogi, które podzielić można na techniczne, funkcjonalne i informacyjne. Ja zwrócę uwagę głównie na wymogi informacyjne tj. jakie informacje o produkcie powinny się znaleźć na opakowaniu lub na samej lampie LED. Podstawowymi wymogami informacyjnymi na opakowaniu lampy LED użytecznymi dla konsumentów, zgodnie z zał. II pkt 3.1 Rozporządzenia Komisji (WE) Nr 244/2009 są:

- a) nominalna wartość strumienia świetlnego określonego poprzez jednostkę lumen (lm);
- b) nominalny okres trwałości lampy podany w godzinach,
- c) liczba cykli włącz/wyłącz;
- d) temperatura barwowa wyrażone w Kelwinach (K);
- e) deklarowana moc równoważna – jeżeli jest podawana powinna być zgodna z tab. 6 zał. II wspomnianego rozporządzenia;
- f) czas nagrzewania lampy itd.

Dla konsumentów najistotniejszym parametrem jest wartość strumienia świetlnego wyrażonego w jednostce lumen (lm) oraz parametr równoważności mocy wyrażony w Watach (W). Pierwszy z nich jest wartością obligatoryjną i wskazuje nam ilość światła dostarczaną przez produkt oświetleniowy jakim jest lampa LED. Drugi natomiast stanowi informację fakultatywną i jest informacją pomocniczą dla konsumenta, który w tradycyjnym oświetleniu kupując żarówkę kierował się wartością mocy wyrażonej w Watach. Jeżeli jednak producent/importer, postanowił wpisać wartość mocy równoważnej na opakowaniu, musi to zrobić w sposób zgodny z tabelą nr 6 zał. II pkt 3.1 Rozporządzenia 244/2009. Niestety większość wprowadzających zawyża moc równoważną wprowadzając konsumentów w błąd. Dlatego też sprzedawca będący przedsiębiorcą, jako profesjonalny uczestnik rynku, powinien posiadać wiedzę na temat wymogów informacyjnych dla produktów oświetleniowych w tym lamp LED, która pozwoliłaby mu szybko weryfikować nieprawidłowości i zwracać na nie uwagę importerom/producentom. Dystrybutor, niebędący wprowadzającym sprzedając lampę LED konsumentowi powinien mieć na uwadze, że zgodnie z art. 556¹ § 2 KC zapewnienie producenta co do ilości, jakości innych parametrów technicznych oznaczonych na opakowaniu traktuje się na równi z zapewnieniem sprzedającego. Dlatego też, ryzyko sprzedawcy w przypadku sprzedaży konsumenckiej jest istotnie podwyższone, gdyż to sprzedawca w szczególności ponosi odpowiedzialność za te zapewnienia składane przez producenta czy też importera rzeczy. Oznacza to, że zarówno sklep z wyrobami oświetleniowymi jak i

wielkopowierzchniowy obiekt handlowy prowadzący we własnym imieniu działalność gospodarczą powinni weryfikować prawidłowość danych podawanych na opakowaniu przez producenta, importera. Zakładam, że w tej chwili podniosą się głosy sprzedawców oświetlenia i działów wyrobów elektrycznych w wielkopowierzchniowych obiektach handlowych, skąd mianowicie mają uzyskać wiedzę na temat wymogów dotyczących lamp LED. Oczywiście co do zasady wiedzę o wymaganych parametrach technicznych, funkcjonalnych i informacyjnych musi posiadać producent/importer, który wprowadza towar do obrotu po raz pierwszy. Niemniej jednak, jeżeli sprzedawca, poweźmie informacje o tym, że w ofercie przedsiębiorstwa znajdują się produkty oświetleniowe, które nie spełniają wymagań np. informacyjnych, technicznych, to taki przedsiębiorca nie może podnosić później, że według kryterium „rozsądnej oceny” nie wiedział o nieprawidłowościach i zasłaniać się brakiem specjalistycznej wiedzy, tym samym uchylając się od odpowiedzialności. Rzetelny przedsiębiorca powinien natychmiast powiadomić pisemnie producenta/importera o tym, że konkretna lampa LED nie spełnia wymagań, wskazać podstawę prawną i żądać dostarczenia wyrobu oświetleniowego zgodnego z wymaganiami prawnymi obowiązującymi na terenie RP. Naiwne jest twierdzenie, że przedsiębiorcy sprzedający lampy LED będą informowali o tym importerów/producentów, z którymi współpracują i zarabiają na tym krocie. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że postępowanie takie będzie postrzegane jako praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów. Zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. 2007 Nr 50 poz. 331 z późn. zm.) praktykę taką może zgłosić każdy w tym także konsument do Prezesa UOKIK, jeżeli wykaże i uprawdopodobni, że działanie sprzedawcy jest sprzeczne z prawem i narusza zbiorowy interes konsumentów. Prezes UOKIK w razie stwierdzenia takich praktyk może nałożyć dotkliwą karę na przedsiębiorcę w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary. Zgodnie z art. 557 § 3 KC sprzedawca może uchylić się od odpowiedzialności tylko jeżeli zostaną przez niego spełnione następujące przesłanki tj. musi wykazać, że ma brak wiedzy na temat treści publicznego zapewnienia przez producenta albo, że zapewnienie takie nie mogło mieć wpływu na decyzję kupującego/konsumenta o zawarciu konkretnej umowy, albo faktu sprostowania treści zapewnienia przed zawarciem umowy. Uchylenie się od odpowiedzialności poprzez twierdzenie braku wystarczającej wiedzy na temat oferowanych produktów oświetleniowych przez przedsiębiorcę prowadzącego działalność gospodarczą nie ma podstaw do obrony. Zgodnie bowiem z orzecznictwem SN brak specjalistycznej wiedzy nie może usprawiedliwiać przedsiębiorcy z uwagi na zawodowy charakter prowadzonej przez niego działalności. To na sprzedawcy/dystrybutorze niebędącym wprowadzającym spoczywa obowiązek pozyskania informacji dotyczących zagrożeń wynikających ze sprzedaży lamp LED niespełniających wymagań informacyjnych i wprowadzonych po raz pierwszy do obrotu przez uczestnika rynku, jakim jest importer. Ponadto Sąd Najwyższy wielokrotnie w orzecznictwie uznał, że brak wiedzy może zostać uzupełniony w drodze skorzystania z usług oferowanych przez placówki badawcze lub naukowe takimi jak certyfikowane laboratoria. Sprzedawca (mały sklep z oświetleniem) a już na pewno posiadający wykwalifikowaną kadrę wielkopowierzchniowy obiekt handlowy powinien na bieżąco weryfikować jakość produktów stanowiących jego ofertę skierowaną do potencjalnych konsumentów. Niezgodna ze stanem faktycznym deklaracja wartości strumienia świetlnego oraz oznaczona niezgodnie z przepisami wartość mocy równoważnej stanowi bowiem wadę fizyczną zgodnie z art. 556¹ § 1, gdyż rzecz sprzedana nie posiada właściwości, o których istnieniu sprzedawca zapewniał kupującego tj. lampa LED nie ma takiej ilości światła, którą producent deklaruje na opakowaniu i nie nadaje się do celu, o którym kupujący poinformował sprzedawcę. Na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez BBJ (Biuro Badawcze ds. Jakości) na zlecenie „Pol-lighting” niektórzy importerzy wprowadzają konsumentów, sprzedawców

w błąd co do ilości dostarczonego światła zawyżając o około 30% deklarowaną wartość strumienia świetlnego na opakowaniu. W całej tej dyskusji istotny jest fakt, że sprzedawcy jako profesjonalni uczestnicy rynku, dbający o dobro konsumentów powinni prowadzić tę działalność z zachowaniem należytej staranności. Zgodnie z tezami orzeczeń SN, „należyta staranność wymagana przy uwzględnieniu zawodowego charakteru prowadzonej działalności, uzasadnia zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, skrupulatności i rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania. Obejmuje także znajomość obowiązującego prawa oraz następstw z niego wynikających w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.08.1993 r. pod sygn. akt III CRN 77/93)”. Należy przez to rozumieć, że oczekiwania co do sprzedawcy i jego fachowej wiedzy są wyższe niż w stosunku do potencjalnego konsumenta, lub osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Uchylenie się od odpowiedzialności i zasłanianie brakiem wiedzy będzie traktowane przez sąd na niekorzyść strony, która podnosi tego typu argumenty. Zatem jakkolwiek informacja stwierdzająca, że produkt stanowiący ofertę sklepu nie spełnia określonych prawem wymogów/wymagań powinna zostać skrupulatnie przeanalizowana i zbadana przez jednostki wewnętrzne zajmujące się jakością produktów. Z powyższego wynika, że zapewnienia co do ilości, jakości produktu i jego zgodności z wymaganiami informacyjnymi i technicznymi określonymi w przytoczonych Rozporządzeniach Komisji Nr 244/2009 i 874/2012 obowiązują nie tylko producenta/importera jako pierwszych wprowadzających produkt na rynek ale również na sprzedawcy, dystrybutorze niebędącym wprowadzającym.

*Procedura weryfikacji określona w zał. III Rozporządzenia Komisji Nr 244/2009 odnosi się jedynie dla organów nadzoru rynkowego na potrzeby badań. Według tej procedury, UOKIK podczas badania m. in. w przedmiocie wymagań prawnych dla lamp LED w tym spełnienia istotnego parametru technicznego, wartości strumienia świetlnego, bierze pod uwagę średnie wyniki spośród 20 losowo wybranych lamp tego samego modelu i producenta. Uzyskane wyniki nie powinny odbiegać od wartości granicznych, progowych lub zadeklarowanych o więcej niż 10%. Jeżeli odbiegają organ nadzoru rynku (UOKIK) uznaje, że model nie spełnia wymogów. **Pamiętajmy jednak, że wyniki odbiegające o co najmniej 10% od wartości progowych/zadeklarowanych tylko i wyłącznie odnoszą się do weryfikacji mierzonych parametrów przez organy państw członkowskich.** Oznacza to, że producent/importer nie może stosować takiej tolerancji przy wprowadzaniu do obrotu wyrobu oświetleniowego, gdyż jest ona przeznaczona jedynie dla organu nadzoru tj. UOKIK.*

Michał Waloch

Prawnik w Związku Producentów Sprzętu Oświetleniowego „Pol-lighting”